

KARTA KURSU

Nazwa	Wiedza o języku	
Nazwa w j. ang.	linguistics	
Koordynator	Dr Jolanta Machowska - Goc	Zespół dydaktyczny
		Dr Jolanta Machowska - Goc
Punktacja ECTS	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kształtowanie u studentów poprawnego, interdyscyplinarnego rozumienia wybranych pojęć z zakresu językoznawstwa stosowanego i kognitywnego oraz rozwijanie umiejętności posługiwania się nimi; Nabywanie umiejętności komunikowania się w mowie i piśmie ze szczególnym uwzględnieniem różnych form wypowiedzi (akty i genry mowy) oraz relewantnych problemów lingwistycznych ze zwróceniem uwagi na poprawność używanego języka na różnych jego płaszczyznach. Kształtowanie umiejętności wyodrębniania w języku mówionym oraz pisanim aksjologemów, słownictwa związanego z emocjami i kulturomów, a także refleksyjnej postawy wobec różnych zjawisk lingwistycznych.

Warunki wstępne

Wiedza	Elementarne wiadomości z zakresu językoznawstwa stosowanego współczesnego języka polskiego.
Umiejętności	Umiejętności lingwistyczne mieszczące się w obrębie fonetyki, fleksji, składni, semantyki, a w tym kognitywnej perspektywy oglądu zjawisk językowych.
Kursy	

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	<p>W01 – zna terminologię używaną w dyscyplinie językoznawstwo: fonetyka, fonologia, morfologia, składnia, semantyka, frazeologia, kognitywizm, fonem, głoska, litera, sylaba, wyraz, leksem, zdanie, komunikat, akt mowy, genry mowy, dłuższa i krótsza forma wypowiedzi;</p> <p>W02 - ma wiedzę dotyczącą procesów komunikowania się interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń w obrębie zarówno języka ogólnego mówionego i pisanego, jak również w zakresie poszczególnych dialektów w Polsce oraz wie na czym polega kształcenie w zakresie regionalizmów języka polskiego;</p> <p>W03 – ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych, etyki zawodowej nauczyciela przedszkola oraz klas I – III szkoły podstawowej i w związku z tym zna elementy aksjologicznego i emocjonalnego obrazu świata dzieci i młodzieży zawarte w różnego typu tekstach zarówno przeznaczonych dla nich, jak i tworzonych przez młodych twórców.</p>	<p>K_W03 K_W18 K_W17</p>
Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	<p>U01- używa języka specjalistycznego, porozumiewa się ze specjalistami w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak i z odbiorcami spoza grona ekspertów ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów grupowych oraz indywidualnych i w związku z tym refleksyjnie traktuje zjawiska językowe związane z edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną (akwizycja języka na różnych jego płaszczyznach, akty i genry mowy, dłuższe i krótsze formy wypowiedzi). Ponadto umie odróżnić relewantne zjawiska fonetyczne (przedstawiające rozbieżności między mową a pismem) od zjawisk sekundarnych (asymilacje regionalne); U02 -wypowiada się w mowie i w piśmie, zgodnie z zasadami emisji głosu, w sposób spójny, precyzyjny, konstruuje rozbudowane ustne oraz pisemne uzasadnienia (stosowne argumentacje), porozumiewa się przy użyciu różnych kanałów, a także technik komunikacyjnych i w związku z tym prezentuje różne przykłady dotyczące doboru nabywania liter przez dzieci oraz leksemy z poszczególnymi trudnościami ortofonicznymi i ortograficznymi, potrafi zapisywać poszczególne egzemplifikacje wyrazów w transkrypcji fonetycznej, tworzy teksty zgodnie z kompetencją narracyjną; U03 diagnozuje specjalne potrzeby edukacyjne uczniów w zakresie nabywania kompetencji językowych nazywając je zgodnie z odpowiednią terminologią (metateza, elizja, redukcja, substytucja, redundancja itp.);</p>	<p>K_U05 K_U04 K_U12</p>
Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	<p>K01- ma pozytywne nastawienie do zagadnień dotyczących akwizycji języka oraz wiedzy lingwistycznej, i w związku z tym poprawnie analizuje i interpretuje akty mowy oraz wybrane teksty skierowane do dzieci w młodszym wieku szkolnym, potrafi wyodrębnić oraz sklasyfikować w nich błędy w mowie i w piśmie na różnych płaszczyznach języka w celu wyboru i/ lub opracowania w sposób rzetelny programu stymulującego dziecko w tym zakresie.</p>	<p>K_K01</p>

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	10	10								
20										

Opis metod prowadzenia zajęć

pogadanka, burza mózgów, metaplan, metoda projektu, niekonwencjonalne sposoby myślenia i działania;

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						x	x	x	x			x	
W02						x	x	x	x			x	
W03						x	x	x	x			x	
U01						x	x	x	x			x	
U02						x	x	x	x			x	
U03						x	x	x	x			x	
K01						x	x	x	x			x	

Kryteria oceny Ocena z prac etapowych oraz nota z egzaminu pisemnego, który jest zdany przy uzyskaniu min. 60% punktów z możliwych do zdobycia.

Uwagi Studia jednolite magisterskie, stacjonarne

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematyka wykładów: (10 godz.): Tematyka wykładów: (10 godz.) Język jako narzędzie poznania, porozumiewania się oraz nośnik kultury. Relacje między językiem a kulturą (język, kultura, kultura języka, językowy obraz świata). Wiedza o systemie języka i jego płaszczyznach (fonetyka, morfologia, składnia, semantyka, pragmatyka). (1 godz.) Fonetyka i fonologia – dźwięki języka. Fonacja i artykulacja. Parametry w opisie spółgłosek oraz samogłosek polskich. Samogłoski prymarne i sekundarne w akwizycji języka. Mniejsze oraz większe jednostki fonologiczne. (1 godz.) Rozbieżności między mową a pismem – dźwięki w kontekście. Asymilacje progresywne i recesywne oraz procesy złożone. Przygotowanie do analizy fonetycznej różnych tekstów dla młodego odbiorcy (podręczniki dla klas I-III, wiersze logopedyczne dla dzieci). (1 godz.) Odpowiedni dobór wyrazów w elementarnej nauce czytania i pisania. Błędy w mowie i piśmie a zagadnienia dotyczące poprawnego zapisu leksemów. Zasady polskiej ortografii i jej różne koncepcje nauczania (zapisywanie głosek nosowych oraz miękkich). (1 godz.) Działania słowno-powodzenie aktu komunikacji (akty i genry mowy), a kategoria punktu widzenia. Teoria aktów mowy Johna Langshawa Austina, teoria czynności mowy Johna Rogersa Searléa, teoria działania komunikacyjnego Jürgena Habermasa, pragmatyczno-kontekstowa typologia aktów komunikacji w ujęciu Aleksego Awdiejewa i Zbigniewa Nęckiego. (1 godz.) Opisywanie znaczeń w języku, czyli światy ukryte za słowami. Semantyka (słowa, znaczenia, pojęcia: polisemia, synonimia, homonimia i antonimia). (1 godz.) Różne sposoby wzbogacania słownictwa: derywacja, zapożyczenia, wyrazy złożone (zestawienia, zrosty, złożenia), neologizmy dziecięce, skrótowce. Frazeologia: typologia związków frazeologicznych, źródła i funkcje frazeologizmów w mówionej i pisanej odmianie języka. (1 godz.) Słowotwórstwo rzeczowników (kategorie i typy słowotwórcze rzeczowników) i pozostałych części mowy Aksjologiczny obraz świata jako parametr punktu widzenia nadawcy (formy nominalne i werbalne). Wieloznaczność i procesy metaforyzacji słownictwa – rozszerzenia metaforyczne (1 godz.) Kategorie imienne (rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek) i werbalne (czasownik) ich cechy gramatyczne oraz funkcje w tworzeniu wypowiedzi. (1 godz.) W kręgu syntaksy (różne typy wypowiedzi). (1 godz.) Tematyka ćwiczeń: (10 godz.) Analiza fonetyczna wyrazów wyekscerpowanych z tekstów dziecięcych oraz przeznaczonych dla dzieci (1 godz.) Język mówiony a język pisany – akty i genry mowy, funkcje języka – analiza wybranych tekstów literackich przeznaczonych dla dzieci (1 godz.) Analiza słowotwórcza wyrazów pochodnych i różne sposoby wyjaśniania znaczenia wyrazów (2 godz.) Zabawy wykorzystujące leksykalno-słowotwórcze ćwiczenia językowe (np. wymyślanie wyrazów kończących się na –ość, -anie, -ek, układanie rymowanek, szukanie

wyrazów w wyrazie itp.) Neologizmy poetyckie i dziecięce (słowotwórstwo rzeczowników oraz czasowników). (2 godz.) Słownictwo wartościujące w wybranych tekstach literackich. (2 godz.) Kategorie nominalne i werbalne, a błędy fleksyjne w języku. Cechy gramatyczne wybranych kategorii imiennych i werbalnych oraz funkcje w tworzeniu wypowiedzi. (1 godz.) Syntaksa a poprawność w zakresie związków zgody i rzędu. (błędy składniowe). (1 godz.)

Wykaz literatury podstawowej

Dociekania kognitywne, pod red. A. Libury, D. Bębeniec i H. Kowalskiego, Kraków 2018. Fauconnier G., Turner M., Jak myślimy. mieszaniiny pojęciowe i ukryta złożoność umysłu, Warszawa 2019. Przewodnik po filozofii języka, pod red. J. Odrowąż-Sypniewskiej, Kraków 2016, Przybylska R., Wstęp do nauki o języku polskim. Podręcznik dla szkół wyższych, Kraków, 2003. Puzynina J., Wartości i wartościowanie w perspektywie językoznawstwa, Kraków 2013. Słownik gramatyki języka polskiego, pod red. W. Gruszczyńskiego i J. Bralczyka, Warszawa, 2002.

Wykaz literatury uzupełniającej

Bula D., D. Krzyżyk, B. Niesporek–Szamburska, H. Synowiec, Dziecko w świecie języka, Kraków, 2004. Everett D. L., Język. Narzędzie kultury, tłum. Z. Wąchocka, P. Paszkowski, Kraków 2018. Gąsiorek K., Język polski? Nie taki trudny! Czyli jak unikać kłopotów językowych, Kraków, 2006. Machowska J., Nabywanie kategorii przypadku. Wiek wczesnoszkolny, Kraków 2006.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	10
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2